LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
Teisės akto projektas
2026-10-27 Nr. TAP-26-1138(3)
TAIS Nr. 26-10201(4)

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ALTERNATYVIŲJŲ DEGALŲ ĮSTATYMO NR. XIV-196 15 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-1057

2026 m. d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsniu ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. birželio 2 d. vakarinio posėdžio metu priimtą sprendimą (protokolas Nr. SPP-153), Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Pritarti Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatymo Nr. XIV-196 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XVP-1057 (toliau – Įstatymo projektas) siekiams paskatinti netaršaus transporto sektoriaus plėtrą ir mažinti Lietuvos transporto sektoriaus priklausomybę nuo iškastinių degalų naudojimo, tačiau iš esmės nepritarti siūlomoms teisinio reguliavimo priemonėms, didinančioms įpareigojimą nuo 16 iki 30 proc., dėl šiame nutarime nurodytų priežasčių.

1. Įstatymo projektu siekiama nustatyti, kad nuo 2026 m. sausio 1 d. iki 2030 m. gruodžio 31 d. perkančiųjų organizacijų ar perkančiųjų subjektų atliekamuose viešuosiuose pirkimuose įsigyjamu ar paslaugoms teikti naudojamu netaršių N2 ir N3 kategorijų kelių transporto priemonių skaičius per kalendorinius metus, palyginti su bendru perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto atliekamuose viešuosiuose pirkimuose įsigyjamu ar paslaugoms teikti naudojamu tos pačios kategorijos kelių transporto priemonių skaičiumi, turi sudaryti ne mažiau kaip 30 procentų (t. y. siūloma didinti šiuo metu nustatytą tikslą nuo 16 iki 30 procentų). Įstatymo projektu siūlomas teisinis reguliavimas nepaskatins konkrečių kelių transporto priemonių, naudojančių biodujas (biometaną), didesnio panaudojimo ar įsigijimo, nes pagal Alternatyvių degalų įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 16 dalį, netaršia transporto priemone, be kita ko, laikoma N2, N3 kategorijos transporto priemonė, naudojanti alternatyviuosius degalus, išskyrus skystųjų biodegalų ir degalų mišinius. Kadangi Įstatymo projektu siūloma padidinti įsigyjamų netaršių transporto priemonių skaičių nepriklausomai nuo to, kokius alternatyviuosius degalus ši transporto priemonė naudoja, siūlomu teisiniu reguliavimu nebus pasiektas vienas siūlomo Įstatymo projekto tikslų – skatinti būtent biometano vidaus vartojimą.

2. Įstatymo projektu siūlomam netaršių N2 ir N3 kategorijų kelių transporto priemonių viešųjų pirkimų keliamų reikalavimų privalomam padidinimui nuo 16 procentų iki 30 procentų įgyvendinti reikės ir papildomų valstybės biudžeto lėšų, pavyzdžiui, didesniam perkančiųjų organizacijų ir perkančiųjų subjektų finansavimui, tačiau Lietuvos Respublikos 2026–2028 metų biudžeto patvirtinimo įstatyme papildomų asignavimų šiam tikslui nėra numatyta. Netaršių N2 ir N3 kategorijų kelių transporto priemonių įsigijimo kaina išlieka didesnė nei panašių kelių transporto priemonių, naudojančių iškastinį naftos kurą, todėl tokių transporto priemonių eksploatavimui bus reikalingos papildomos investicijos ir į alternatyviųjų degalų pildymo arba įkrovimo infrastruktūrą. Įgyvendinant Įstatymo projektu siūlomas nuostatas kiltų ir kitų sunkumų, nes šiuo metu rinkoje nėra galimybės įsigyti tam tikrų specifinės paskirties (pavyzdžiui, kelio remonto ar priežiūros darbams skirtų) transporto priemonių, naudojančių alternatyviuosius degalus. Įstatymo projekto

lydimuosiuose dokumentuose nėra įvertintas siūlomo nustatyti reguliavimo poveikis perkančiųjų organizacijų ir perkančiųjų subjektų biudžetams bei galima įtaka jų vykdomoms funkcijoms ar tinkamam viešųjų paslaugų teikimo užtikrinimui dėl didesnių netaršių transporto priemonių įsigijimo sąnaudų ir (arba) apriboto transporto įsigijimo skaičiaus (pagal suplanuotus biudžeto asignavimus), arba dėl transporto priemonių pasirinkimo rinkoje trūkumo, todėl faktinis šių nuostatų įgyvendinimas gali būti itin apsunkintas.

3. Įstatymo 15 straipsnyje perkelti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/33/EB dėl skatinimo naudoti netaršias kelių transporto priemones ir taip remti mažataršį judumą (toliau – Direktyva) nustatyti būtinieji viešojo pirkimo tikslai dėl netaršių transporto priemonių (procentais) jau yra ženkliai ambicingesni, nei nustatė Europos Sąjunga. Įvertinus transporto sektoriaus pasirengimą pereiti prie alternatyviųjų degalų naudojimo, netaršių transporto priemonių prieinamumą rinkoje, jų įsigijimo kaštus, alternatyviųjų degalų infrastruktūros išvystymo lygį ir Europos Sąjungos bei nacionaliniuose teisės aktuose transporto sektoriui keliamus tikslus atsisakyti iškastinio kuro, kelių transporto priemonių viešųjų pirkimų tikslų įgyvendinimas buvo nustatytas dviem etapais – nuo 2021 m. nustatytas netaršių N2 ir N3 kategorijų kelių transporto priemonių skaičius, palyginti su bendru perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto atliekamuose viešuosiuose pirkimuose įsigyjamu ar paslaugoms teikti naudojamu tos pačios kategorijos kelių transporto priemonių skaičiumi, turi sudaryti ne mažiau kaip 8 procentus, o nuo 2026 m. – ne mažiau kaip 16 procentų (vietoj Direktyvoje nustatyto privalomo Lietuvos Respublikai būtinojo tikslo – ne mažiau kaip 9 procentai). Kitos Europos Sąjungos valstybės, perkeldamos Direktyvą (pavyzdžiui, Latvija, Estija, Lenkija ar Vokietija), nustatė būtinuosius viešųjų pirkimų tikslus dėl transporto priemonių dalies ne didesnius nei Direktyvos priede kiekvienai iš jų buvo nustatytas (atitinkamai Latvija – 10 procentų, Estija – 10 procentų, Lenkija – 7 procentai ir Vokietija – 15 procentų). Todėl papildomas tikslų didinimo siūlymas šiuo metu yra netikslingas ir nepagrįstas išsamiu teisinio reguliavimo poveikio vertinimu ar objektyvių duomenų analize.

4. Įstatyme nustatyta ambicingesnė netaršių N2 ir N3 kategorijų kelių transporto priemonių skaičiaus, palyginti su bendru perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto atliekamuose viešuosiuose pirkimuose įsigyjamu ar paslaugoms teikti naudojamu tos pačios kategorijos kelių transporto priemonių skaičiumi, dalis įsigaliojo tik nuo 2026 m. sausio 1 d., todėl prieš dar kartą didinant reikalavimus yra reikalinga pirmiausia įvertinti, kaip veikia jau priimtos teisinio reguliavimo priemonės ir ar jos leidžia pasiekti numatytus tikslus. Įstatyme pagal Direktyvos reikalavimus būtinųjų viešųjų pirkimų tikslai yra nustatyti iki 2030 m. pabaigos, tačiau kol kas nėra nustatyti tikslai vėlesniam (nuo 2031 m.) laikotarpiui, todėl Įstatymo projekte išdėstytas pasiūlymas dėl netaršių N2 ir N3 kategorijų kelių transporto priemonių skaičiaus (procentais) padidinimo gali būti svarstomas ne anksčiau kaip dabartinio ataskaitinio laikotarpio (2026–2030 m.) pabaigoje, kai bus galima įvertinti perkančiųjų organizacijų ar perkančiųjų subjektų atliekamuose viešuosiuose pirkimuose dalyvaujančių subjektų, kurie įsigijo arba naudojo tokias transporto priemones, tikslų pasiekimo pagal Įstatymo nuostatas duomenų ataskaitas.

Ministras Pirmininkas

Susisiekimo ministras